

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA BONA ADMINISTRACIÓ (RESPONSABILITAT PATRIMONIAL)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 18 de novembre de 2024, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava la seva disconformitat per la manca de resposta a una reclamació patrimonial tramitada el 30 de maig de 2023, al recurs d'alçada i a les diverses instàncies presentades posteriorment.

En concret, exposava el següent:

- El 30/5/2023 va presentar una reclamació de responsabilitat patrimonial contra l'Ajuntament de Barcelona a causa d'una caiguda al carrer. Atribueix els danys a la senyalització deficient d'unes obres a la via pública. La caiguda es va produir el 31 de maig de 2022 al passeig de Fabra i Puig, i hi va intervenir la Guàrdia Urbana (GUB), el servei d'emergències mèdiques (SEM) i una testimoni. Va quantificar els danys en 49.308,32 euros, en concepte de lesions físiques i seqüeles.
- El 31/8/2023 va rebre una notificació d'inici d'expedient i admissió a tràmit, i aquesta va ser l'única notificació rebuda en relació amb l'expedient. En aquesta notificació es referenciava una normativa que ja no és aplicable a la responsabilitat patrimonial des de l'any 2016.
- Una vegada transcorregut el termini màxim per emetre una resolució (sis mesos), el 27/2/2024 va interposar recurs d'alçada contra la desestimació per silenci negatiu.
- En les dates 12/7/2024 i 12/9/2024, va presentar instàncies en què demanava informació sobre la tramitació de l'expedient, així com la certificació dels silencis administratius, tant de la mateixa reclamació, com del recurs.
- Considera que no s'ha seguit el procediment, no s'ha aplicat la normativa (ni l'anterior ni la vigent) i que això li causa indefensió. En cap moment se li ha comunicat l'apertura de la fase de proves, ni ha pogut accedir als informes municipals preceptius de l'expedient, ni a la identificació i l'escrit d'al·legacions de l'empresa contractista, ni a l'informe de l'assegurança de l'Ajuntament.

- Porta esperant més d'un any perquè el Districte de Nou Barris tramiti la seva reclamació, o si més no, li comuniqui l'estat del tràmit i li confereixi els tràmits als quals té dret.
- En el moment de presentar la present queixa, la persona promotora no havia rebut cap resposta a les diferents instàncies, ni a les peticions que es certifiqués el silenci negatiu de la desestimació de la reclamació i del recurs. Posteriorment, el 20/11/2024 el Districte sí que va emetre les certificacions respectives, però no li va aportar cap altra informació.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **al Districte de Nou Barris** per tal de conèixer les intervencions efectuades en relació amb la queixa presentada i demanar l'expedient administratiu.

El dia 19 de novembre de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 4 de febrer de 2025 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa la tramitació donada a l'expedient i les actuacions dutes a terme per l'Ajuntament. També s'ha aportat una còpia indexada i foliada de l'expedient format per 78 pàgines.

CONSIDERACIONS

1. El marc jurídic de la responsabilitat patrimonial

L'ordenació legal de la responsabilitat patrimonial està regulada en els articles 65, 67 i concordants de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPACAP), i en els articles 32 a 37 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic (LRJSP).

De manera molt concisa, per tal que la reclamació de responsabilitat patrimonial pugui prosperar, s'han de complir els requisits següents:

1. Que hi hagi un dany que pugui ser rescabalat, individualitzat i quantificat econòmicament.
2. Que la persona perjudicada no tingui cap obligació legal de suportar el dany.
3. Que l'origen del dany provingui directament de l'actuació de l'Administració mateixa o de terceres persones que actuïn en el seu nom en l'exercici de les seves funcions.
4. Que el dany sigui causat per un funcionament normal o anormal de l'Administració.
5. Que hi hagi una relació de causalitat (causa-efecte) entre l'actuació de l'Administració i el dany originat.
6. Que el dany no sigui conseqüència de força major.

En el marc de la instrucció de l'expedient i d'acord amb la determinació, el coneixement i la comprovació de les dades, **correspon a l'Administració reclamada pronunciar-se** sobre l'existència o no de la relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i el dany produït i, si escau, sobre la valoració del dany causat, la quantia i la forma de la indemnització, de conformitat amb els criteris que estableix l'article 34 de l'LRJSP per calcular-la i abonar-la.

D'acord amb el Decret d'alcaldia de 9 de desembre de 1999, de delegació de competències, **els regidors de districte són l'òrgan competent per instruir i resoldre** els procediments de responsabilitat patrimonial.

Atès que en el cas que ens ocupa la caiguda es va produir al districte de Nou Barris, és aquest òrgan el que resulta competent.

2. Termini màxim i silenci administratiu en la responsabilitat patrimonial

Convé recordar que l'article 91.3 de l'LPACAP estableix que **el termini màxim** per resoldre i notificar la resolució dels procediments en matèria de responsabilitat patrimonial és de **sis (6) mesos**, a comptar des de la data de registre de la sol·licitud. També diu que, si transcorreguts aquests sis mesos (exceptuant els terminis de suspensió previstos a l'LPACAP) des que es va iniciar el procediment, no s'ha dictat i notificat una resolució expressa, es pot entendre que la resolució és contrària a la indemnització sol·licitada i, per tant, queda oberta la via contenciosa.

En el cas que ens ocupa, la perjudicada va presentar la reclamació patrimonial davant l'Administració competent el 30 de maig de 2023 i, actualment, **21 mesos després, encara no ha finalitzat la instrucció**, un termini que **supera amb escreix** el que es pot considerar un termini raonable.

Sobre el silenci desestimatori, aquesta Sindicatura ja s'hi ha pronunciat en diverses ocasions i ha indicat que suposa **l'antítesi del principi de bona administració**. El silenci administratiu no es configura com un mecanisme que serveixi per emparar la inactivitat de l'Administració i donar cobertura legal a un fet que no deixa de ser un defecte de funcionament.

3. Actuacions realitzades pel Districte de Nou Barris

L'informe municipal detalla els principals tràmits fets pel departament de Serveis Jurídics - Secretaria de Nou Barris, i en destaquem els següents:

- Notificació d'inici i admissió a tràmit.
- Petició i emissió d'Informe d'obres i manteniment del districte, aportant-hi un reportatge fotogràfic, i identificant l'empresa contractista i dues subcontractistes.
- Comunicació d'apertura de sinistre a l'assegurança de l'Ajuntament.
- Petició a la GUB de les dades identificatives de la testimoni.
- Contacte amb la persona testimoni, i pràctica del testimoniatge a les oficines del Districte.
- Notificació a l'empresa contractista i les dues subcontractistes com a tercers interessats, i conferir el dret a donar la seva versió dels fets, identificar l'assegurança i valorar la possibilitat de consensuar una terminació convencional. En el cas de la primera empresa, l'Ajuntament va detectar un error en la recepció de l'escrit d'al·legacions (en què mancava el document adjunt) i va tornar a contactar-hi per incorporar aquest document. En el cas de la tercera, s'ha pogut esbrinar que es troba en situació de fallida i que no ha rebut les notificacions. La segona no s'hi ha pronunciat.
- Certificació dels silencis negatius produïts.

Quant a l'estat actual de la tramitació, **l'informe municipal aclareix que no està en un estadi incipient, sinó que hi ha hagut una activitat administrativa significativa, però que l'expedient encara es troba en fase d'instrucció.**

És per això que encara no existeix l'informe de l'assegurança de l'Ajuntament, i que està previst que, una vegada es disposi de tota la documentació i informes, es podrà conferir el tràmit d'audiència a la persona reclamant.

A continuació es detalla l'índex dels documents que consten en l'expedient:

Exp. núm.: RP-08/20230024		
NOM DOCUMENT	DATA	PÀGINA
Escrit de reclamació	30-05-23	1-29
Comunicació del sinistre a Marsh SA, mediador d'assegurances	13-07-23	30
Confirmació recepció del sinistre i referència de Marsh SA	13-07-23	31-32
Sol.licitud d'informe al Dept. d'obres i manteniment del Districte	11-08-23	33
Notificació inici d'expedient	11-08-23	34
Justificant de recepció	31-08-23	35
Informe del Dept. d'obres i manteniment del Districte	31-08-23	36-38
Escrit de recurs d'alçada contra desestiment per silenci administratiu	27-02-24	39-47
Ofici a Guàrdia Urbana sol.licitant dades testimoni dels fets	05-04-24	48
Ofici resposta de Guàrdia Urbana	08-04-24	49-50
Notificació a contractista EDistribución Redes Digitales, SL per al.legacions	08-04-24	51
Evidència d'acceptació de la notificació en data 09-04-24	09-04-24	52
Notificació a contractista ELECNOR per al.legacions	08-04-24	53
Evidència d'acceptació de la notificació en data 09-04-24	09-04-24	54
Citació a testimoni	08-04-24	55
Justificant de lliurament de la citació	22-04-24	56
Entrada EACAT resposta EDistribución Redes Digitales, SL	21-05-24	57-59
Compareixença de la testimoni	01-07-24	60-61
Escrit advocada reclamant demanant certificat silenci	12-07-24	62
Correu electrònic a EDistribución sobre registre de 21-05-24	19-07-24	63
Entrada EACAT EDistribución responent a requeriment informació	25-07-24	64-67
Escrit reclamant de queixa i reiteració sol.licitud certificacions	12-09-24	68-70
Notificació a contractista AMON 5000 SL	30-10-24	71
Justificant de no lliurament a contractista AMON 5000 SL per desconegut en adreça	19-11-24	72
Certificació del silenci del recurs d'alçada	20-11-24	73
Certificació del silenci de l'expedient de reclamació de responsabilitat patrimonial	20-11-24	74
Evidència de lliurament de les certificacions anteriors	22-11-24	75-76
Publicació BORNE: Anotació preventiva declaració fallido "AMON 5000 S.L."	27-12-23	77
Publicació BORNE: Declaració firme insolvència "AMON 5000 S.L."	31-01-24	78

L'informe municipal també exposa que l'advocada de la perjudicada va trucar diverses vegades al departament, i que en totes les ocasions havia estat degudament informada de l'estat del tràmit.

Per contra, aquesta mateixa representant legal ha tramés una versió diferent del tracte rebut en l'exposició dels fets objecte de queixa. I és que malgrat les diverses trucades i converses, **insisteix que no li van donar cap informació rellevant** per poder decidir raonadament les passes següents per defensar la posició jurídica de la seva representada, com podria ser contactar amb l'assegurança de l'Ajuntament o les empreses de les obres, o obrir la via contenciosa amb suficient coneixement dels tràmits existents.

De la documentació que consta en l'expedient, aquesta **Sindicatura troba a faltar la pràctica d'algunes actuacions essencials**, com ara les següents:

- Comunicació a la persona reclamant de l'apertura de fase de prova. En cap moment es va oferir que proposés les proves que estimés pertinents d'acord amb les articles 77 i següents de l'LPACAP.
- Informació sobre la pràctica del testimoniatge.
- Comunicació de la possible suspensió del procediment per estar pendent d'informes.
- Resposta sobre els tràmits fets malgrat que la perjudicada ho va demanar expressament en la instància de 12 de juliol de 2024. En aquesta data el departament de Serveis Jurídics - Secretaria de Nou Barris ja havia practicat el testimoniatge, ja havia esbrinat la identificació de les empreses de les obres i ja disposava d'alguna informació rellevant que interessava especialment a la perjudicada.

Prenent en consideració que ja s'havia superat el termini màxim per a la resolució de la reclamació, tot i que la instrucció no estava —ni està— finalitzada, es podia haver traslladat la informació de la qual es disposava, i no només emetre els certificats del silenci negatiu, donant així una resposta complerta a la petició de la interessada.

L'article 53 de l'LPACAP reconeix en les persones interessades **el dret a conèixer, en qualsevol moment, l'estat de la tramitació** dels procediments en què tinguin la condició d'interessats; [...]; i els actes de tràmit dictats. Així mateix, també tenen **dret a accedir** als documents continguts en els procediments esmentats i a **obtenir-ne una còpia** .

Els principis de **bona administració i eficàcia** impliquen disposar d'una Administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat, respectant els drets i interessos legítims de la ciutadania, i que sigui capaç de resoldre els problemes de les persones d'una manera àgil i eficaç.

Això inclou el deure de l'Administració **de resoldre expressament les peticions i les reclamacions que li presenti la ciutadania** i de donar resposta a les sol·licituds que les persones adrecin a l'Administració. Així ho estableix també l'article 30 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, i l'article 22 de la Llei 26/2010, que menciona el dret a obtenir una resolució expressa i notificada dins el termini establert legalment.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Nou Barris no ha estat ajustada a dret ni eficaç, ja que no s'han respectat alguns tràmits preceptius del procediment, a més d'incomplir el termini màxim de resolució.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Nou Barris** que informi la representant legal de la reclamant sobre totes les actuacions efectuades, i li confereixi tràmit de vista d'expedient i còpia de la documentació.
- **Recordar al Districte de Nou Barris** que té l'obligació de garantir, a les persones reclamants, les actuacions preceptives d'instrucció i tramitació, d'acord amb els principis de qualitat i eficiència dels serveis públics, de manera que quedi garantit el dret de defensa d'acord amb la normativa vigent.
- **Recordar al Districte de Nou Barris** que té l'obligació de resoldre expressament les reclamacions de responsabilitat patrimonial de la seva competència, d'acord amb el Decret d'alcaldia de 9 de desembre de 1999.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.